

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 (ต่อ)

ค่านิยมร่วม คุณธรรม ทักษะ และความรู้ที่จำเป็น

QA NEWS ฉบับที่แล้วได้เสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 มาตรฐานฉบับนี้กำหนดในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนอันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยสามารถธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลกเป็นคนดีมีคุณธรรมยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนานตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ได้ให้คำอธิบายความหมายของค่านิยมร่วมของสังคมและคุณธรรมความรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนไว้ดังนี้

ค่านิยมร่วมของสังคม

1. ความเพียรอันบริสุทธิ์ ผู้เรียนมีความอดทนมุ่งมั่นทำสิ่งใดให้เกิดผลสำเร็จอย่างไม่ย่อท้อต่อความลำบาก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ส่วนร่วม ชุมชน สังคม ประเทศชาติ
  2. ความพอเพียง ผู้เรียนมีความสมดุลรอบด้าน ทั้งความรู้ คุณธรรม และทักษะที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความสมดุลทั้งประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคม
  3. วิถีประชาธิปไตย ผู้เรียนยึดมั่นในการมีส่วนร่วมการเคารพ กติกาสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข
  4. ความเท่าเทียมเสมอภาค ผู้เรียนเคารพความแตกต่างและให้ความสำคัญแก่ผู้อื่นโดยปราศจากอคติแม้มีสถานภาพแตกต่างกันทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่ วัฒนธรรม และความสามารถ
- #### คุณธรรม ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1. คุณธรรม คือ ลักษณะนิสัยที่ดี และคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐานการรู้ถูกผิดความดีงามจริยธรรมจรรยาบรรณในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมเช่นความมีวินัยความรับผิดชอบ

ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

2. ทักษะการเรียนรู้และชีวิต คือ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การเรียนรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิตและทักษะการจัดการ ความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง

3. ความรู้และความรอบรู้ คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร 2) การรู้จักตนเอง 3) ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่น ชุมชน สภาพภูมิสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก 4) ความรอบรู้ด้านต่างๆ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การเงิน สารสนเทศ และ 5) ความรู้เรื่องการทำงานอาชีพ

4. ทักษะทางปัญญา คือ ทักษะที่จำเป็นในการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือทางสังคม เช่น ภูมิปัญญาไทยและศาสตร์พระราชทาน ทักษะศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะพหุปัญญา ทักษะข้ามวัฒนธรรม ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาบนพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้เป็นหลักคิดในการพัฒนารายละเอียดที่จะส่งเสริมคุณภาพของอาจารย์ตามความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต่อไป

การจัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทั้งในด้านศาสตร์ในสาขา ด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และทัศนคติที่ดีงามในความเป็นอาจารย์

มีอาชีพ สกอ. ได้ศึกษาจากประสบการณ์การนำไปใช้ของสหราชอาณาจักร และประเทศออสเตรเลีย ตลอดจนจากสถาบันอุดมศึกษาของไทยบางแห่งที่ได้ริเริ่มจัดทำแนวทางการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ของตน

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเพียงการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษานำไปเป็นแนวทางหรือแบบอย่างในการพัฒนาอาจารย์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และบริบทของแต่ละสถาบัน

การจัดทำแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยกำหนดให้มี 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านสมรรถนะ (Competencies) และด้านค่านิยม (Values) โดยมีระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ 4 ระดับ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาของตน

1.2 ความรู้ในศาสตร์การสอนและการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะ (Competencies) ประกอบด้วย

2.1 ออกแบบและวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.4 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับอย่างสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 3 ค่านิยม (Values) ประกอบด้วย

3.1 คุณค่าในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.2 ธำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอาจารย์

คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในแต่ละองค์ประกอบ กำหนดให้มีระดับของคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบเป็น 4 ระดับ

ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ระดับที่ 1 : เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของตนและประยุกต์ใช้ได้ มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การเรียนรู้เบื้องต้น สามารถออกแบบกิจกรรม จัดบรรยากาศ ใช้ทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงผู้เรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ขององค์กร

ระดับที่ 2 : เป็นผู้มีความรู้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ 1 ที่มีความรู้ลึกในศาสตร์ของตน และติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน กำกับดูแลและติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่เพื่อนอาจารย์ในศาสตร์ได้ และส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ภายในองค์กร

ระดับที่ 3 : เป็นผู้มีความรู้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ 2 ที่เชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน ศาสตร์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ นำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เป็นที่เล็งและผู้ใช้ชี้แนะในระดับองค์กรด้านการจัดการเรียนรู้ และนโยบายด้านจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์

ระดับที่ 4 : เป็นผู้มีความรู้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับที่ 3 ที่เป็นผู้นำในศาสตร์ของตน ศาสตร์การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์ความรู้ และการจัดการเรียนรู้ในระดับชาติ และนานาชาติ เป็นผู้นำเชิงนโยบายด้านจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์

OBE Corner

When writing your outcomes, keep in mind...
Learning outcomes should be SMART(TT):

Speak to the learner: learning outcomes should address what the learner will know or be able to do at the completion of the course.

Measurable: learning outcomes must indicate how learning will be assessed.

Applicable: learning outcomes should emphasize ways in which the learner is likely to use the knowledge or skills gained.

Realistic: all learners who complete the activity or course satisfactorily should be able to demonstrate the

knowledge or skills addressed in the outcome.

Time-bound: the learning outcome should set a deadline by which the knowledge or skills should be acquired.

Transparent: should be easily understood by the learner.

Transferable: should address knowledge and skills that will be used by the learner in a wide variety of contexts.

University of Toronto (2008) adapted from Blanchard, K. & Johnson, S. (1981)